

ПІДХОДИ ДО КЛАСИФІКАЦІЇ ДОГОВОРІВ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ

Класифікацію договорів у цивільному праві здійснювали за різними критеріями. Так, у дореволюційній цивілістичній літературі мету договору використовував для класифікації договорів професор Г.Ф. Шершеневич, адже: «договори мають на меті або передачу речей у власність, або передачу речей у тимчасове користування, або надання користування чужими послугами, або надання можливості дій, що становлять виключне право інших осіб. Відповідно тому, договори можуть бути розділені на наступні групи. 1. Купівля-продаж, обмін, поставка, дарування, позика, страхування. 2. Майновий найм, позика. 3. Особистий найм, підряд, перевезення, доручення, комісія, поклада, товариство. 4. Видавничий договір.». Із сучасних вчених прихильником чотирьох груп поділу договорів є М.І. Брагінський, адже: «цивільні договори, виділені в ЦК, можна розділити на чотири групи: спрямовані, і по-перше, на передачу майна, по-друге, на виконання робіт, по-третє, на надання послуг і, по-четверте, на заснування різних утворень. При наповненні кожної з цих груп передбачається, що в одну і ту ж групу, разом з певним видом договорів, якому присвячена окрема глава ЦК, потраплять і всі види відповідного типу, яким, в свою чергу, присвячений окремий параграф цієї глави. Так, наприклад, до першої групи будуть включені, зокрема, під загальною назвою «купівля-продаж» роздрібна купівля-продаж, поставка (включаючи державну поставку і контракцію), енергопостачання, продаж нерухомості (включаючи продаж підприємств). Друга група охоплює окремі різновиди підряду – такі, як побутовий підряд, будівельний підряд, підряд на виконання будівельних робіт, підряд для державних потреб, а для третьої групи, разом із зберіганням – зберігання на товарних складах та спеціальні види зберігання. Нарешті, стосовно четвертої групи, мова йде про різні види установчих документів.».

На думку О.С. Іоффе, договірний тип суспільних відносин виділяють за специфікою матеріальних відносин, що опосередковуються договором, або низкою юридичних умов, об'єктивно необхідних для утворення даного виду договірної зобов'язання. Достатньо будь-якої з вищезазначених передумов, щоб відповідні зобов'язання утворили самостійний тип договору.